

Schrijfopdracht 2 Een oor dat echt luistert!

SLO, mei 2024

Focus van instructie

In deze les leren leerlingen dat:

- sprookjes een middendeel hebben, waarin het avontuur beleefd wordt;
- je met actiewoorden kunt beschrijven wat een hoofdpersoon wil doen;
- de beschrijving van een probleem met behulp van 'maar' een verhaal spannend maakt.

Fase 1: Oriëntatie op de schrijfopdracht

Vertel dat de leerlingen vandaag het tweede deel van hun sprookje over magie gaan schrijven: na het begin uit de vorige les schrijven ze nu het middendeel van de tekst. Ze schrijven het sprookje in een eigen verhaalboekje voor hun klasgenoten. Het doel is om medeleerlingen met hun eigen sprookje te amuseren.

Voordat ze verder gaan schrijven lees je een stukje voor uit 'De boom met het oor'¹, een modern sprookje in prentenboekvorm. Dit helpt de kinderen om ideeën te krijgen over het vervolg van hun sprookje. Lees voor tot en met blz. acht, laat de illustraties zien en praat over het verhaal.

Vraag wie de belangrijkste persoon, de hoofdpersoon is (een kleine jongen). Laat de kinderen vertellen wat hen opviel in het verhaal of wat hen raakte en help hen met het beschrijven van de hoofdpersoon aan de hand van de volgende vragen:

- Wat weet je allemaal over de persoon?
- Wat doet hij en wat maakt hij mee?

Benoem de actiewoorden die ze bij het vertellen gebruiken.

De leerlingen gaan nu mondeling oefenen met het middendeel van het verhaal: ze beschrijven eerst een gebeurtenis met actiewoorden. Geef voorbeelden door het hardop denkend voor te doen met *Roodkapje*:

"Er was eens een meisje dat altijd een rood kapje droeg. Daarom noemde iedereen haar Roodkapje. Wat wilde Roodkapje doen? Ze wilde bloemetjes

¹ De boom met het oor, Annet Schaap en Philip Hopman, Querido, 2019.

plukken (actiewoord) voor haar oma. Maar... (spannende toon), wat gebeurde er toen? Er kwam een wolf!"

Of:

"Er was eens een meisje dat Roodkapje (weet je nog herkenningwoord) heette. Ze ging naar haar zieke grootmoeder koekjes brengen (actiewoorden), maar... ze plukte bloemen (actiewoord), ze werd weggelokt door de wolf (actiewoord), ze verdwaalde (actiewoord), de wolf at grootmoeder op en ging in bed liggen (actiewoorden)..."

Vraag de leerlingen nog meer voorbeelden van actiewoorden te noemen. Dit kan over van alles zijn.

Nu uitgelegd is wat actiewoorden zijn, gaan de leerlingen ontdekken dat een gebeurtenis in een verhaal vaak opgevolgd wordt door het woordje 'maar'. Dit woordje waarschuwt de lezer dat er iets gaat gebeuren dat een probleem is en dit maakt verhalen spannend om te lezen. Geef dezelfde citaten uit Roodkapje, maar leg de nadruk nu op het woordje maar:

"Ze wilde bloemetjes plukken voor haar oma, maar... (spannende toon), wat gebeurde er toen? Er kwam een wolf!"

Of:

"Ze ging naar haar zieke grootmoeder koekjes brengen, maar... ze plukte bloemen, ze werd weggelokt door de wolf ze verdwaalde de wolf at grootmoeder op en ging in bed liggen."

Vertel dat in het voorgelezen verhaal ook een probleem verteld wordt na het woordje 'maar'. Vraag een leerling om het voorgelezen verhaal van de jongen te vertellen in twee zinnen, beginnend bij 'er was eens', gevolgd door de zin met 'maar':

"Er was eens een kleine jongen met een touwtje om zijn nek, met een sleutel eraan. Hij droeg een gele broek en een rode blouse. (Focus les 1)
Hij wilde vertellen dat er iets was gebeurd (gebeurtenis met actiewoord), **maar** niemand wilde luisteren (probleem)."

Fase 2: De schrijfpdracht

Vertel dat de kinderen hun eigen sprookje verder gaan schrijven. Ze gaan twee dingen doen. Eerst (schrijfpdracht deel 1) schrijven ze het middendeel met een zin die volgt op "er was eens..." Deze zin laat zien wat de hoofdpersoon deed. De kinderen moeten dus een actiewoord gebruiken in deze zin. Boven het tekenkader op bladzijde 2 staat geschreven: **Wat wilde hij of zij doen?** Hieronder schrijven de leerlingen met een actiewoord wat de hoofdpersoon wilde doen. Ze bedenken eerst met een maatje wat hun hoofdpersoon deed.

In het tweede deel van de schrijfpdracht gaan ze hun sprookje spannend maken met het woordje 'maar' en een probleem dat erop volgt. Ook dit mogen ze samen verzinnen. Grijp even terug op de voorbeelden uit de oriëntatie: "Roodkapje wilde bloemetjes plukken, **maar** (spannende toon) toen kwam er een wolf."

Fase 3: Hulp tijdens het schrijven (in kleine groepjes)

De leerlingen gaan aan het werk. Maak rondes en bemoedig de initiatieven. Help de leerlingen die niet vooruit kunnen bij het bedenken van een actie die de hoofdpersoon wil uitvoeren. Herhaal de vragen: "wat wil jouw hoofdpersoon doen? Welke actiewoorden kun je daarbij gebruiken?" Help daarna met het bedenken van een probleem na het woordje 'maar' en vertel dat dit het sprookje spannend maakt. Herhaal als het nodig is de uitleg met voorbeelden. Schrijf actiewoorden eventueel voor. Geef aan dat het nu niet belangrijk is dat de spelling foutloos is. Als steun bij de geschreven woorden kan beeldmateriaal gebruikt worden (plaatjes, illustraties in boeken, maar ook 3D-afbeeldingen, indien mogelijk).

Fase 4: Bespreken van de teksten

Leg de verhalen kriskras op de grond. Als daar geen ruimte voor is, zoek dan een andere ruimte, bijvoorbeeld de gym- of speelzaal. Alle leerlingen lopen rond. Ze bekijken de tekeningen en lezen de zinnen, daarna lopen ze weer verder naar een ander sprookje. Vraag na afloop of ze de verhalen spannend vonden en of ze actiewoorden gelezen hebben. Vraag enkele leerlingen om hun verhaal tot nu toe voor te lezen of vraag toestemming om die zelf voor te lezen. Vraag of er leerlingen zijn die tips willen krijgen, omdat ze het lastig vonden om een actie te beschrijven, of het probleem te bedenken. Kinderen die dat willen, kunnen hun verhaal hierna nog aanvullen.

Fase 5: Publiceren van de teksten

De teksten die vandaag geschreven zijn, zijn onderdeel van hun sprookjesboekjes.